

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm I. Irrita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

TITULUS X.

DE HIS, QUÆ FIUNT A PRÆLATIS SINE CONSENSU CAPITULI.

CAPITVLVM I.

Irrita.

PARAPHRASIS.

Rei Ecclesiasticæ donatio, venditio, aut permutatio facta ab Episcopo sine approbatione, & subscriptione Capituli irrita est.

SUMMARIUM.

1. Ad valorem contractus circa res Ecclesiasticas de iure communi SS. Canonum requiritur scriptura.
2. Huius tamen communis doctrine plures afferuntur limitationes, præsertim circa consensum, & subscriptionem Capituli ad validam alienationem.

Notandum primò, Ad substantiam, ac veluti formam alienationis rei Ecclesiasticæ, quæ immobilis est, aut mobilis pretiosa, & serando seruari potest, requiritur consensus Capituli. De hac re egi lib. 3. tra. 4. de iustitia c. 10. ubi docui n. 4. requiri etiam consensum, & auctoritatem Superioris.

Notandum secundò, Iste est unus casus, in quo spectato communi iure Ecclesiastico ad valorem contractus requiritur scriptura, & subscriptio Capitularium. Alioquin verò traditur regula negativa ad substantiam contractus non requiri scripturam, sed spectato iure naturali in consensu partium fundetur L. pactum 17. C. de pactis Gl. in c. 1. v. in scriptis, de censibus in 6. nisi id iure expressum sit. Verumtamen, licet contractus cum Ecclesia institutus in scripturam redigi debeat, tamen non ubique receptum est, ut Capituli subscriptio accedat, sed satis esse censetur, si in instru-

mento manu notarij scripto de Capituli consensu mentio fiat.

Limitari debent, quæ dicta sunt, primò, Satis esse, si consensus Capituli postea superueniat, siue Capitulum alienationem præcedentem, cognitâ causâ necessitatis aut utilitatis, ratam habeat; idemque sentiendum de consensu Superioris. *argum.*

L. Julianus is S. si quis à pupillo ff. de actionibus empti, ubi dicunt DD. quòd contractus initus cum pupillo sine tutoris auctoritate claudicat, quia obligat alterum contrahentem, si tutor postea consensum, & auctoritatem adiciat. Item *argum.* si qua de rebus cause 12. q. 2. ubi dicitur, quòd contractum cum Capitulo celebratum, Sede vacante, successor consensu suo ratificare possit, prout dixi in c. 1. ne sede vacante &c. Pro ratione assignare debemus Ecclesiæ favorem, nam quòd ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. *regula 61. in 6. & videri potest Lex non eominus 14. de procuratoribus.*

Limita secundò, Quòd ad donationem, vel alienationem, quam facit Episcopus de bonis mensæ suæ erga Capitulum suum Cathedralè, solennitas non requiritur, prout docet G. in Clement. 2. de rebus Ecclesiæ non alienandis v. Ecclesiæ. *Guilelmus Redoanus de bonis Ecclesiæ non alienandis rubrica 33. casu 10. Honorius super hoc tit. n. 5.* quia res manet in dominio Ecclesiæ propter unionem, quæ est inter Capitulum, & Prælatum, tanquam inter corpus & caput c. novis 4. hoc tit. & simile est, quòd docent DD. in L. voluntas. L. de fidei commissis, si prohibita sit à patre alienatio fundi, non prohibet fratri, quòd minus fratri donet, vel aliter in ipsum transferat.

Da

Addo

Addotamen, talem alienationem rescindi posse à successore, ostenso, eam justâ ratione utilitatis, aut necessitatis nixam non fuisse, cum Prælatus non sit dominus rerum prælaturæ, sed procurator, & administrator. *c. 2. de donationibus.* Sed ex causa, justa videl. si mensa Episcopalis abundet, Capitulares autem indigeant, donatio fieri potest, etiam salvo juramento non alienandi sine licentia Papæ, cum non sit propriè alienatio, prout notavit *Gl. in Clem. ult. v. Ecclesiam. de rebus Ecclesia non alienandis.*

Limita tertio. Si Capituli consensus requiri non possit, quia v. g. belli tempore dissipatum est, tunc propter necessitatem alienatio fieri potest convocatis alijs Clericis, vel etiam in horum defectum alijs testibus. *argum. c. nullus. 39. causa 17. q. 4. & videtur potest Abbas hic n. 7. Redoanus in cit. rubrica. casu 1. n. 21. ubi ait, si Prælatus solus, & absque Capitulo reperitur in Ecclesia, tantundem potest solus in alienatione bonorum, quantum cum Capitulo.*

Limita quarto. Quod Capituli consensus, & aliæ solennitates non requiruntur in alienatione rei modicæ, & parùm utilis, prout ex communi docet *Abb. in c. ult. n. 9. de Ecclesijs adificandis, & docui in supra cit. c. 10. n. 5. in fine.*

Limita quinto. Quod Episcopus, vel similis Prælatus de proventibus mensæ suæ alienando etiam possessionem aliquam possit Ecclesiæ, vel Monasterio ædificando, vel Xenodochio, aut pauperibus alendis subvenire, vel in similem pium usum expendere, dummodo quinquagesimam partem census non exhauriat, *c. Apostolica 9. de donationibus c. bona 74. causa 12. q. 2.* Et non requiri consensum Capituli, aliasque solennitates, cum à Jure talis facultas concessa sit, dummodo Ecclesia abundet redditibus, & idèd in notabile ejus detrimentum non cedat, tradit *Gl. in cit. c. bona. Abbas in cit. c. ult. n. 14. Redoanus casu 9. Paulus Præsecius in praxi Episcopali p. 2. c. 5. n. 27. Honorius super hoc tit. n. 5.* Veruntamen in

quibusdam Ecclesijs Episcopus in capitulatione juramentum edere solet, quod census annuos Episcopatus non imminuet, aut nihil alienabit sine Capituli consensu: quod tamen nihil obstante, ex fructibus mensæ suæ, non contractis debitis, in pias causas erogare potest.

Limita sexto. Si evidens sit necessitas alienandi, & Superior consuli, aut consensu ejus postulari non possit, tunc non obstant juramento, quod v. g. Episcopi facere solent, non alienandi res Ecclesiæ, inconsulto Papa, alienationem instituere potest Prælatus propter necessitatem *argum. c. nullus ante cit. & docui Abbas in cit. c. ult. n. 1. Præsecius n. 28. Redoanus casu 1. n. 2. ubi ait, neque Capituli consensum in tali casu requiri, sicuti, si res modicæ, & parùm utiles alienentur. Quæ eadem ratione, si Prælatus, vel Capitulum, Sede vacante, propter necessitatem, pecunias mutuas accipit, Ecclesiæque obligavit, ostensâ eam necessitate, successor solvere tenetur, prout ex communi docet *Redoanus casu 1. Præsecius cit. p. 2. c. 5. n. 30. Abbas in c. 1. n. 1. de solutionibus, & hoc notandum esse monach. Sylvest. ijs, qui Superiorem habent in loco valde remoto degentem.**

Limita septimo. Quod Mendicantes, nisi bona immobilia, & redditus possidere non possunt, talia sibi donata, aut legata non ulla solennitate alienare possunt, vel *de doano rubrica. 33. casu. 3. n. 22.* ubi generalem regulam tradit, quod solennitates, quæ exiguntur in alienatione, tunc non est in obligatione, si fiat alienatio rei, quæ redditibus non potest. Idem docet *Sa. v. alienatio n. 7.*

Limita octavo. Si res, v. g. domus, plus incommodi afferat, quàm commodi, quàm plus in eam expendi debet, quàm exinde percipi possit, etiam absque solennitate alienari posse videtur, dummodo hæc causa notoria sit. Ita idem *Redoanus casu 1. argum. c. non licet 20. causa 12. q. 2.* Quia Prælatus tunc utiliter gerit Ecclesiæ negotium, & alioquin si talis alienatio prohibe-

veller, conseqens foret, ut, quod pro Ecclesiarum utilitate statutum, in earundem detrimentum tenderet. Consultum tamen semper est, tractatum præmittere, & consensum Capituli requirere *c. sine exceptione causa 12. q. 2* ita tamen, ut si causa alienandi evidens, & necessaria sit, Capitulum repugnare non possit: quemadmodum hoc idè dicitur de patrono Ecclesiæ, licet ejus consensus in alienatione requirendus sit, si tamen causa & necessitas alienandi manifesta sit, quod contradicere, aut opponere se non possit, cum nec Patronus, nec Capitulum Ecclesiæ utilitatem, aut Prælati administrationem quatenus eam Ecclesiæ necessitas exigit, impedire queat, prout singulariter noravit *Abbas in c. cum accessissent n. 5. de constitutionibus.*

Limita nond. Quod Prælati fundum antea legitime in feudum, vel emphiteusim concessum, & ad Ecclesiam liberè reversum, iterum sine alia solennitate, modo simili concedere possit, etiam non requisito consensu Capituli, *Extravag. ambrosiose Pauli II. Pontificis*, dummodo eadem causa concessionis durare videatur, & non cum conditione graviore Ecclesiæ concessio fiat, atque peritio augeatur, si fundus melior effectus sit, prout hanc rem explicat *Præfatus p. 2. c. 5. n. 20. Molin. tra. 2. de justitia di. p. 466. n. 2.*

CAPITULUM II.

Continebatur.

PARAPHRASIS.

Abbatissa quædam cuidam nomine H. decimas concessit, Conventus non requisito. Postea verò, cum concessio videretur irrita, sub alia forma eidem nova facta est concessio, Cum conventus assensu. Dubitatum fuit, utra concessio valeret. Respondet Alexander III. priorem concessionem validam esse, si facta fuit Conventu sciente, & non contradicente. Sin autem conventus ignoravit, aut contra-

dixit, secundam concessionem subsistere.

SUMMARIUM.

1. *Rerum ad Monasterium pertinentium administrationem habet Abbatissa.*
2. *Ad quam rerum Ecclesiæ alienationem à Prælato faciendam, temporalem tantum, aut perpetuam, personalem, vel realem, requiratur expressus Capituli consensus?*

Notandum primò, Abbatissa competit administratio rerum ad Monasterium pertinentium, & earum, quippe Ecclesiasticarum, prohibita est alienatio, nisi fiat præcedente tractatu, & consensu Conventus Sanctimonialium. Ita *Abbas hic n. 4.* ubi ait, quod Abbatissa, non obstante sexu fæmineo, habet administrationem rerum monasterij, sicuti Abbas habet in monasterio virorum; consequenter, ordinariè loquendo, Abbates, & Præpositi Regularium non possunt se immiscere administrationi, sed habent tantum visitationem, & regularis observantiæ curam cum spiritali jurisdictione.

Notandum secundò. In alienatione rerum Ecclesiasticarum temporali non requiritur Capituli consensus expressus, sed sufficit tacitus, quia taciturnitas Capituli scientis, & non repugnantis habetur pro consensu. Ita *Gl. hic* fermè communiter recepta à Canonistis. Veruntamen, cum casus hujus Capituli non satis explicatus sit, idè certa ex eo doctrina colligi non potest, sed necesse est, ut aliorum Canonum adminiculo hanc rem decidamus.

Itaque distingue. Si non perpetua, sed temporalis, sive ad certum tempus fiat alienatio, seu concessio, v. g. locatio fundi, num ea fiat ad tempus longum, videl. decem annorum, aut ultra; an verò ad tempus non longum; & iterum, num locatio personalis tantum sit, sive nomine proprio ipsius Prælati, Rectoris, aut beneficiarij facta, an verò realis, seu facta nomine dignitatis, aut Ecclesiæ.

Dd 2

Dico